

PAPER DETAILS

TITLE: TEMAS HIPOTEZİ BAGLAMINDA ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN KÜLTÜREL
TUTUMLARINI ANLAMLANDIRMAK

AUTHORS: Ömer Faruk KOÇAK, Mustafa TEMEL

PAGES: 181-197

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1634633>

TEMAS HİPOTEZİ BAĞLAMINDA ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN KÜLTÜREL TUTUMLARINI ANLAMLANDIRMAK

DISCOVERING THE CULTURAL ATTITUDES OF INTERNATIONAL STUDENTS WITHIN THE CONTEXT OF CONTACT HYPOTHESIS

Ömer Faruk KOÇAK* & Mustafa TEMEL**

MAKALE BİLGİSİ	ÖZET
 Geliş: 15.03.2021 Kabul: 06.10.2021 Anahtar Kelimeler: <i>Kültürlerarası İletişim, Kültürleşme, Temas Hipotezi, Uluslararası Öğrenciler.</i> Araştırma Makalesi	Bu çalışma, uluslararası öğrencilerin Türkiye’de bulundukları süre içerisinde, Türk Toplumunu ile kurdukları etkileşimin, kültürleşme tutumları üzerindeki etkisini ortaya koymayı amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda kültürlerarası iletişimin öğrencilerin kültürleşme tutumları üzerindeki etkisi, Gordon Allport (1954) tarafından ortaya konulan <i>Temas Hipotezi</i> temel alınarak incelenmiştir. Çalışma verileri nicel araştırma tekniğine dayalı olarak anket yoluyla toplanmış ve ankete, Kayseri’de öğrenim gören 201 uluslararası üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırma verilerinin değerlendirilmesi yol analizi kullanılarak yapılmıştır. Çalışma sonuçları, uluslararası öğrencilerin ev sahibi ile kurduğu iletişimin, ev sahibi kültüre ait unsurların kısmen ya da tamamı ile benimsenmesini ifade eden bütünleşme ve asimilasyon tutumları üzerinde belirleyici bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Yine elde edilen sonuçlara göre, ev sahibi toplum ile kurulan temasın niceliğinin artması, temas niteliğinin daha eşitlikçi, isteğe bağlı, samimi ve iş birliğine dayalı olması, ayrıca ev sahibi toplumdaki yakın arkadaşlara sahip olunması ve kurulan temasın olumlu sonuçlanması uluslararası öğrencilerin kültürleşme tutumlarını olumlu yönde etkilemektedir.

ARTICLE INFO	ABSTRACT
 Received: 15.03.2021 Accepted: 06.10.2021 Keywords: <i>Intercultural Communication, Acculturation, Contact Hypothesis, International Students.</i> Research Article	The present study aims to reveal the effect of the interaction established by international students with the host society during the period of their stay in Turkey on the acculturation attitudes. In this respect, the effect of intercultural communication on the acculturation attitudes of the students has been examined based on the <i>Contact Hypothesis</i> suggested by Gordon Allport (1954). The study data has been collected by using survey method, and 201 international students studying in Kayseri has participated in the survey. Research data has been assessed by using the path analysis. The study results indicate that the communication established by the international students with the host has a decisive effect on integrity and assimilation attitudes which represent the complete or partial adoption of elements of the host culture. The results also indicate that the increase in the quantity of the communication established with the host society, and that the quality of the contact is more equalitarian, sincere, and cooperation-based, and that the contact established brings together a positive result have a positive effect on the acculturation attitudes of the international students.

* Sorumlu Yazar (Corresponding Author), Arş. Gör. Dr., Kayseri Erciyes Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü. Kayseri / Türkiye, E-mail: okocak@erciyes.edu.tr.

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-0152-5875>.

** Dr. Öğr. Üyesi, Kayseri Erciyes Üniversitesi İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü. Kayseri / Türkiye, E-mail: mustafatemel@erciyes.edu.tr.

ORCID <https://orcid.org/0000-0003-0828-0660>.

Bu makaleyi şu şekilde kaynak gösterebilirsiniz / To cite this article (APA):

Koçak, Ömer Faruk-Temel, Mustafa (2021). “Temas Hipotezi Bağlamında Uluslararası Öğrencilerin Kültürel Tutumlarını Anlamlandırmak”. *Uluslararası Dil, Edebiyat ve Kültür Araştırmaları Dergisi (UDEKAD)*, 4 (2): 181-197. DOI: <https://doi.org/10.37999/udekad.895841>.

Extended Abstract

We are witnessing an era where important developments in communication and transportation technologies are taking place, the world population is increasing rapidly, many countries are integrating into the globalization process, the number of student exchange programs is increasing significantly, and tourism opportunities are developing. At the same time, we are experiencing a period of increasing differences in terms of socio-economic development between countries and political, ethnic and religious conflicts resulting in collective violence in various parts of the world. In addition to having important impacts on the structures of societies, these developments are also attracting attention as the triggering elements of a number of different changes. The first and foremost of these changes is migration, which is defined as the temporary or permanent change of the geography where people are physically located. In addition to the elements similar to those in the historical process, the migration today is gradually increasing due to many different reasons such as education, sports or holidays. Especially with the globalization of industry, entertainment, education and leisure activities, the quantitative dimension of migration has reached a significant point. The most basic and at the same time the most important result of the migrations that change the ethnic, cultural and social structures of the countries is that they prepare the ground for the interaction of different ethnic and cultural identities. Arising necessarily as a result of migration, this situation is expressed by the concept of intercultural communication, which is defined as a transactional and symbolic process between people of different cultural systems.

International students are among the most important actors of migration and intercultural communication. Building new social identities, learning new social norms, making sense of the life of the host society, mastering the cultural codes of society and internalizing them by international students during their stay in the host country are issues that are closely related to intercultural communication processes. Acculturation, on the other hand, is one of the most important outputs of the intercultural transition processes of students.

The quality and quantity of the interaction established with the host communities significantly influence the processes of acculturation of immigrants, and therefore the students. One of the theories that best describes the interaction between these groups is the Contact Hypothesis. According to the contact hypothesis, if the interaction that takes place between the groups happens under certain conditions, it can produce positive results. According to the contact hypothesis, the equal status between groups or at least between individuals gathered from different groups is a must in order for the contact between groups to produce positive results. Secondly, the contact between the groups should require cooperation between these groups or offer common goals to both groups. Thirdly, the contact should be structured in such a way as to allow the development of close relations with the members of the group. Son olarak, iletişim, kurumsal destek yoluyla meşrulaştırılmalıdır. In other words, the politicians, managers and opinion leaders who shape the society should support the contact between the groups or design the rules and laws in a way that supports this contact (Allport, 1954). This study aims to reveal the influence of Contact Hypothesis variables on the cultural attitudes of international students. A survey technique with a quantitative research pattern was applied in order to test the research model created for this purpose.

The sample of the study consists of 201 out of 2390 international students studying at three state universities in Kayseri (Erciyes University, Kayseri University, Abdullah Gül University). The students participating in the study were distributed to 41 different countries, primarily Azerbaijan, Afghanistan, Syria, Iraq and Turkmenistan.

The results of the study have proven the research model created for determining the relationship between the Contact Hypothesis and the attitudes towards acculturation. It has been observed that the interaction with the host society, which has been studied in the context of the Contact Hypothesis, directly affects the positive attitudes of international students towards the elements belonging to the host culture. In particular, the impact of integration, which is an indicator of having a multicultural understanding, on intercultural communication at a significant level supports the main argument of the study. Therefore, it can be expressed that; increasing the quantity and quality of the contact established with the host community, having positive contact results, having friends from the host community and spending longer time with them leads to a higher level of adoption of the codes of the host culture.

Giriş

Göç, modern yaşamın bir gerçeğidir ve insanlık tarihi, aynı zamanda insanlık göç tarihi anlamına gelmektedir. Tarihin ilk zamanlarından itibaren insanlar birçok sebepten -daha yaşanabilir coğrafyalar bulmak, zulüm ve felaketten kaçmak, ticaret yapmak ya da fethetmek ve kolonize etmek, macera ya da eğlence peşinde koşmak- dolayı sürekli göç hâlinde olmuşlardır (Sam-Berry 2006).

Günümüz, tarihsel süreçte benzer unsurların yanında, sonradan ortaya çıkan farklı birçok nedenden -eğitim, spor, tatil vb.- dolayı göçün giderek arttığı bir dönemdir. Özellikle endüstrinin, eğlencenin, eğitimin ve boş zaman uğraşlarının küreselleşmesi ile göç olgusunun niceliksel boyutu önemli bir noktaya gelmiştir. Ülkelerin etnik, kültürel ve sosyal yapılarını değiştiren göçlerin en temel ve aynı zamanda giderek yaygınlaşan en önemli sonucu; farklı etnik ve kültürel kimliklerin etkileşimine zemin hazırlamasıdır (Bochner 1983). Göçün sonucunda zorunlu olarak ortaya çıkan bu durum, “farklı kültürel sistemlerden gelen insanlar arasında anlamın atfedilmesini içeren işlemsel ve sembolik bir süreç” (Gudykunst-Kim 1984: 14) olarak tanımlanan kültürlerarası iletişim kavramı ile ifade edilmektedir.

Göçün ve kültürlerarası iletişimin önemli aktörlerinin başında uluslararası öğrenciler gelmektedir. Uluslararası öğrenciler, belirli bir süre içinde belirli bir hedefe ulaşmak için yurtdışına seyahat eden kişileri ifade eden ve hedefe ulaştıktan sonra ülkelerine dönen *misafir göçmen* (sojourner) grubu içerisinde değerlendirilmektedir (Bochner 2006). Temel amacı ilerideki mesleklerine yönelik bilgi ve nitelik kazanmak olan öğrencilerin, ülkede kalış süresi birkaç aydan birkaç yıla kadar değişmektedir.

Son yıllarda ülkelerin çok kültürlü eğitim politikalarını desteklemeleri sonucunda, uluslararası öğrencilerin dünya genelinde sayıları 6 milyona yaklaşmıştır (<https://www.oecd-ilibrary.org/>). Benzer durum Türkiye için de geçerlidir. 2020 yılı itibari ile uluslararası öğrenci sayısı 2019 yılıyla kıyaslandığında %19 artmış, 185.047 olarak hesaplanmıştır (<https://www.studyinturkey.gov.tr/>). Mevzubahis rakam, sosyal ve kültürel açıdan birçok anlam ifade etmesinin yanında, uluslararası öğrencilerin kültürlerarası iletişim süreçleri ve bu iletişimin sonuçları açısından da anlam ifade etmektedir.

Uluslararası öğrencilerin, ev sahibi ülkede bulundukları süre içerisinde yeni sosyal kimlikler inşa etmeleri, yeni sosyal normları öğrenmeleri, ev sahibi toplumun yaşantısını anlamlandırmaları, toplumun kültürel kodlarına hâkim olmaları ve yeri geldiğinde bunları içselleştirmeleri kültürlerarası iletişim süreçleri ile yakından ilişkili konulardır. Bu konuların başında gelen kültürleşme, öğrencilerin kültürlerarası geçiş süreçlerinin en önemli çıktılarından biridir.

“Kültürleşme, farklı kültürlere sahip grupların birbirleri ile doğrudan ve sürekli biçimde teması neticesinde ortaya çıkan kültürel yapılardaki değişimi ifade etmektedir” (Redfield-Linton vd. 1936: 136). Berry-Kim vd. (1987) kültürleşme sürecinde göçmen grup içerisindeki bireylerin iki temel alternatifleri olduğunu ifade etmiştir. Buna göre; göçmen kimse, (1) kültürel kimliği ve özellikleri korumanın önemli ve değerli olduğunu düşünüyor mu? (2) diğer gruplarla olan ilişkilerini sürdürmenin değerli ve önemli olduğunu düşünüyor mu? Bu sorulara verilen

cevaplar göçmen bireylerin kültürel tutumlar bağlamında dört farklı kültürleşme biçiminden birini benimsemelerine imkân tanımaktadır. Bu tutumlar; *bütünleşme* (integration), *asimilasyon* (assimilation), *ayrılma* (seperation) ve *marjinalleşmedir* (marginalization).

“Bütünleşme; göçmen gruplarındaki bireylerin, kendi orijin kültürlerini korumalarının değerli olduğunu düşünmelerinin yanında, ev sahibi kültüre ait unsurları da benimsemeleri ve bu yapının ayrılmaz parçası olarak kalmalarını” (Van Acker-Vanbeselaere 2011: 335) ifade etmektedir. Göçmenlerin kendi kültürel kimliklerini tamamen ortadan kaldırıp ev sahibi kültür ile yüksek düzeyde etkileşim sağlama ve bu kültüre katılma şansı aramaları ve kültürün unsurlarını benimsemeleri asimilasyon tutumunu ifade etmektedir (Berry 1997). Başta tamamen bağımsız kültürel özelliklere sahip olan göçmenler, asimilasyon tutumunu benimsemeleri neticesinde, süreç içerisinde ev sahibi kültürden ayırt edilemez bir yapıya bürünmektedir (Bochner, 1982). Diğer taraftan ayrılma tutumu, “Göçmen bireylerin orijin kültürü ile sahip oldukları sıkı bağları devam ettirme eğilimlerini ifade ederken, aynı zamanda ev sahibi kültür unsurlarını reddetmeyi ve bunlardan kaçınmayı ifade etmektedir” (Cabassa 2003: 134). Son olarak marjinalleşme, göçmenlerin hem orijinden hem de ev sahibi kültürden uzaklaşıp farklı bir kültürel eğilim benimsemelerini ifade etmektedir. Bu durumda bireyler her iki topluma karşı güçlü bir bağlılık hissedememektedirler. Marjinalleşmiş bireyler kendi kültürlerine çeşitli sebeplerden dolayı bağlılık hissetmezken yine ırkçılık, ayrımcılık gibi sebeplerden ötürü ev sahibi kültüre karşı çok az ilgi duyarlar. Bahsi geçen kültürleşme tutumlarını benimseme süreçleri, kimi zaman -özellikle bütünleşme- özgür bir seçim ortamı içerisinde ortaya çıktığı gibi kimi zaman da -özellikle asimilasyon- ev sahibi toplumun birtakım dayatmaları sonucu ortaya çıkabilir. Bu noktada ideal kültürleşme tutumunun hangisi olduğunu ifade etmek gerekmektedir. Araştırmacılar (Berry-Kim vd. 1987; Berry 1997; Gaertner-Dovidio 2000; Masgoret-Ward 2006) ideal kültürleşme tutumunun bütünleşme olduğunu ifade etmektedir. Bu savın temel dayanağı, bütünleşme tutumunu benimseyen çok kültürlü bireylerin hem orijin hem de ev sahibi kültürün özelliklerini bir arada taşımaları, diğer bir ifade ile hem çoğunlukla ortak bir kimlik paylaşmaları hem de çoğunluk içinde olumlu bir şekilde ayırt edilebilmelerini sağlayan ve dolayısıyla kültürlerarası çatışma, ev sahibi ve etnik gruptan dışlanma gibi ihtimallere mümkün olan en az düzeyde yakalanmalarıdır. Dolayısıyla bu noktada kültürleşme denildiğinde zihinlerde oluşan imajın tek yönlü bir yapıdan ziyade her biri farklı tutumları içeren dört farklı yapı olması gerekmektedir. Bu anlamda literatürde ve bu çalışmada, “kültürleşmiş bireyler” ya da “kültürleşme düzeyi yüksek bireyler” ifadeleri, kültürleşme tutumları içerisinde bütünleşme benimseyen bireyleri ifade etmek için kullanılmaktadır.

Göçmenlerin (öğrencilerin), kültürleşme süreçleri açısından önemli yeri olan kavramlar ilişki ve iletişim kavramlarıdır. İletişim, bireylerin -göçmenlerin- içerisinde bulundukları yeni toplumsal çevreyi anlamlandırdıkları, çevre hakkında bilgi sahibi oldukları ve çevreye yönelik uyum geliştirmede kullandıkları önemli bir araçtır (Ebuta Ebi 1988). İletişimin bu özelliklere sahip olmasının temel nedeni, ev sahibi toplumun medeniyetine ve kültürüne ait bütün unsurların, bireylerin birbiri ile kurdukları iletişim vasıtası ile iletilmesinden ileri gelmektedir (Huang 2010). Bu anlamda temel felsefesi ev sahibi kültürün değerlerini öğrenme üzerine kurulu olan kültürleşme süreçlerinin de iletişimden önemli ölçüde etkilenmesi kaçınılmaz

olmaktadır (Kim 1979). Kim'e göre (1982: 378) "iletişim kültürleşme sürecinin merkezi olgusudur ve ev sahibi toplumun sembollerinin tanımlanması, içselleştirilmesi iletişim yolu ile gerçekleşir". Dolayısıyla göçmen bir bireyin ne düzeyde ve yönde -asimilasyon, bütünleşme, ayrılma ve marjinalleşme- kültürleştiği ev sahibi iletişim kanallarına katılım derecesi ile ilişkili olduğu söylenebilir (Kim 1976).

Öğrencilerin kültürleşme süreçlerine iletişim açısından bakıldığında, ev sahibi topluma dâhil olduktan sonra iletişimsel anlamda üç alternatif ağı dâhil oldukları ifade edilebilir (Bochner-McLeod vd. 1977; Furnham-Alibhai 1985). Bu ağlar öğrencilerin kültürleşme süreçleri üzerinde belirleyici etkilere sahip olduğu için önemlidir. Bunlar; *tek kültürlü* (ulusal ağ), *çift kültürlü* (ev sahibi ulusal ağ), *çok kültürlü* (çoklu ulusal ağ) olarak sınıflandırılmaktadır. Tek kültürlü ağ, uluslararası öğrencinin kendi ülkesinden gelen diğer öğrenciler (etnik iletişim) ile ilişki ve iletişim süreçlerini ifade ederken; çift kültürlü ağ, öğrencilerin ev sahibi ülke vatandaşları ile olan ilişki ve iletişim süreçlerini ifade etmektedir. Çok kültürlü ağ ise öğrencinin diğer ülkelerden gelen öğrenciler ile sahip olduğu ilişkisel ve iletişimsel süreçlerine göndermede bulunmaktadır. Çift kültürlü ve çok kültürlü ağlar uluslararası öğrenciler açısından gruplar arası temasın ana kaynakları olarak ifade edilebilir. Sayılan ağlara ek olarak; öğrencilerin ev sahibi kültür ile aralarındaki iletişimi ifade eden en önemli teori Gordon Allport (1954) tarafından geliştirilen *Temas Hipotezi* ya da son dönemlerde yenilenen yapısı ve bilinen diğer ismi ile *Temas Teorisi*'dir (Pettigrew 1998). Gordon Allport ABD'de siyahilere karşı ön yargının yaygın olduğu yıllarda *Ön Yargının Doğası* isimli kitabında ortaya koymuş olduğu bu hipotezinde, temel olarak, iki farklı grup arasında belirli koşullar altında kurulan temasların, etkileşim durumunda eşit statü, iş birliği, ortak hedefler ve otorite, hukuk ya da gelenek desteği-grupların birbiri hakkında olumlu tutum geliştirmelerine olanak tanıdığını ifade etmektedir. Teorinin en önemli vurgusu; etnik gruplar arasındaki temas sayesinde gruplar arasındaki ön yargının azalacağını savunmasıdır (Allport 1954).

Temas Hipotezi'ne göre gruplar arasındaki temasın olumlu sonuçlar ortaya çıkarabilmesi için Hewstone'a (2009: 246) göre dört temel unsur söz konusudur:

İlk olarak, buluşan gruplar arasında veya en azından farklı gruplardan toplanan bireyler arasında eşit statü olmalıdır. İkinci olarak, gruplar arası temasın meydana geldiği durum, gruplar arasında işbirliğini gerektirmeli veya her iki gruba da ortak hedefler sunmalıdır. Üçüncüsü; temas durumu, dış grubun üyeleriyle yakın ilişkilerin geliştirilmesine izin verecek şekilde yapılandırılmalıdır. Son olarak, iletişim, kurumsal destek yoluyla meşrulaştırılmalıdır. Diğer bir ifade ile topluma yön veren siyasetçi, yönetici ve kanaat önderlerinin gruplar arası teması desteklemesi ya da koydukların kuralların ve yasaların teması destekleyici biçimde tasarlanması gerekmektedir.

Yöntem

Öğrenciler ile ilgili yapılan geçmişteki çalışmalar ev sahibi ile sahip olunan temasın ortaya olumlu sonuçlar çıkardığını göstermektedir. Örneğin, ev sahibi ile teması olan öğrencilerin daha az akademik problem bildirdikleri (Pruitt 1978), daha az sosyal problem yaşadıkları (Ward-Kennedy 1993), daha yüksek düzeyde kültürlerarası iletişim yetkinliği ve sosyokültürel adaptasyon bildirdikleri, daha düşük düzeyde strese sahip oldukları (Redmond-

Bunyi 1993) ve daha yüksek düzeyde psikolojik adaptasyon (Searle-Ward 1990) bildirdikleri gözlenmiştir. Aynı zamanda bazı çalışmalar (Weinstock 1964; Shah 1991; Adkins-Hutchison 1996; Kim 2001; Kashima-Loh 2006) kültürlerarası temasın, göçmenlerin kültürleşme süreçleri üzerinde olumlu etkileri olduğunu da ortaya koymuştur. Dolayısıyla bu çalışma özü itibari ile ön yargı-iletişim üzerine oluşturulmuş Temas Hipotezi'nin öğrencilerin kültürleşme süreçlerinin anlamlandırılmasındaki rolünü ortaya koymayı amaçlamaktadır. Diğer bir ifade ile Temas Hipotezi değişkenlerinin, öğrencilerin kültürleşme süreçlerinin anlamlandırılmasında da kullanışlı olduğu düşünülmektedir. Bu anlamda öğrencilerin ev sahibi ile sahip oldukları temasın kültürleşme tutumları üzerinde etkisi olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda çalışmada farklı temas türlerinin/değişkenlerinin -temas niteliği ve niceliği, gruplar arası arkadaşlık yapıları ve gruplar arası olumlu temas- kültürleşme ile olan potansiyel ilişkisi ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Çalışmada, Temas Hipotezi bağlamında uluslararası öğrencilerin kültürel tutumlarını ortaya çıkarmak amacıyla nicel araştırma desenine sahip anket tekniği uygulanmıştır. Dolayısıyla makale için, Erciyes Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'nun 23.02.2021 tarih ve 88 No'lu kararıyla "Etik Kurul Onayı" almıştır.

Çalışmada nicel araştırma tekniğinin kullanılmasının temel nedeni konu ile ilgili mevcut literatürün ve oluşturulan ölçme araçlarının nicel yönelimli olması ve bu araştırmalardan elde edilen sonuçların çalışma amaçlarıyla uyumu olarak ifade edilebilir. Özellikle Pettigrew ve Tropp (2006) tarafından yapılan, Temas Hipotezi ile ilgili literatürde yer alan 515 nicel çalışmaya yönelik meta analizi çalışmasında bu duruma açıklık getirmektedir. Bahsi geçen çalışmada ilgili literatürde nitel araştırmalar bulunsa dahi ağırlıklı olarak nicel yönelimli araştırmaların tercih edildiği ifade edilmekte; bu duruma temel dayanak olarak da *nitel yönelimlerdeki ölçme araçlarına yönelik seçim yanlılıkları ve literatürün farklı yorumlarının kültürlerarası temas konusunda kesin sonuçlara ulaşılma yeteneğini* (Pettigrew-Tropp, 2006: 753) kısıtlatacağı belirtilmektedir.

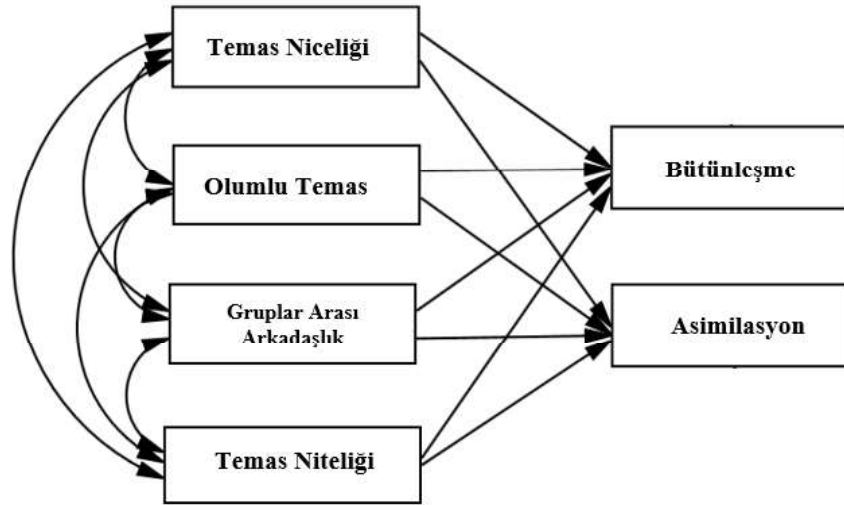
1-15 Mart 2021 tarihleri arasında verilerin toplandığı çalışmaya Kayseri'de üniversite eğitimi görmekte olan 44 farklı ülkeden öğrenciler katılmıştır. Covid-19 pandemi sürecinde II. eğitim döneminin başları araştırma motivasyonu bakımından uygun görüldüğünden 1-15 Mart 2021 tarihlerinde uygulama yapılmıştır.

Çalışmadan elde edilen veriler IBM SPSS V22 ve IBM AMOS V24 programları ile analiz edilmiştir. Verilerin analizinde betimleyici analizler, korelasyon analizi ve gözlenen değişkenler ile yol analizi kullanılmıştır. Yol analizi (path analizi), bağımlı ve bağımsız değişkenler arasında var olan potansiyel ilişkileri incelemek ve nedensel modelleri değerlendirmek amacıyla kullanılan çoklu regresyon temelli bir analiz biçimidir (Özdamar, 2017). Bağımsız değişkenler arasındaki ilişkiyi ve bağımlı değişken üzerindeki doğrudan ya da dolaylı nedenselliği eş zamanlı üretmesi yol analizini diğer yöntemlerden olumlu biçimde ayırtmaktadır (Gürbüz, 2019). Bu çalışmada gözlenen değişkenler üzerinden yol analizi yapılmıştır. Oluşturulan modelde örtük değişkenlere yer verilmemiştir. Örneğin; çalışmada kullanılan Kültürleşme Tutumları Ölçeği'nin bütünleşme altı boyutunda yer alan beş maddenin ortalaması alınarak oluşturulan birleşik değişkenler üzerinden analiz yapılmıştır.

Önerilen Model

Kültürlerarası temas, farklı kültürel kimliğe sahip toplumların birbirleri ile alakalı bilgi ve düşünce sahibi olma ve tutum geliştirme süreçlerinin altında yatan bir etkileşim türüdür. Bu çalışmada uluslararası öğrencilerin Türkiye’de geçirdikleri süre boyunca ev sahibi toplumla kurdukları iletişimin kültürleşme tutumları üzerinde pozitif yönlü bir etkiye sahip olduğu model önerilmektedir. Daha net ifade edilecek olursa önerilen modele göre; ev sahibi ile kurulan iletişim -temas niceliği, olumlu temas ve arkadaşlık ağlarının yapısı ve temas niteliği- Berry-Kim vd. (1987) kültürleşme tutumları modelinde ev sahibi kültürün unsurlarının benimsenmesini ifade eden tutumlar olan bütünleşme ve asimilasyon üzerinde pozitif yönlü bir etkiye sahiptir. Şekil 1, bahsi geçen model önerisini ifade etmektedir.

Şekil 1: Önerilen Araştırma Modeli

Şekil 1’de yer alan modele dayalı olarak oluşturulan hipotezler şu şekildedir:

H₁: Uluslararası öğrencilerin ev sahibi ile sahip olduğu temas niceliği, bütünleşme tutumunu artırıcı yönde etkiler.

H₂: Uluslararası öğrencilerin ev sahibi ile sahip olduğu temas niceliği, asimilasyon tutumunu artırıcı yönde etkiler.

H₃: Uluslararası öğrencilerin ev sahibi ile sahip olduğu olumlu temas, bütünleşme tutumunu artırıcı yönde etkiler.

H₄: Uluslararası öğrencilerin ev sahibi ile sahip olduğu olumlu temas, asimilasyon tutumunu artırıcı yönde etkiler.

H₅: Uluslararası öğrencilerin ev sahibi ile sahip olduğu gruplar arası arkadaşlık düzeyi bütünleşme tutumunu artırıcı yönde etkiler.

H₆: Uluslararası öğrencilerin ev sahibi ile sahip olduğu gruplar arası arkadaşlık düzeyi asimilasyon tutumunu artırıcı yönde etkiler.

H₇: Uluslararası öğrencilerin ev sahibi ile sahip olduğu temasın niteliği, bütünleşme tutumunu artırıcı yönde etkiler.

H₈: Uluslararası öğrencilerin ev sahibi ile sahip olduğu temasın niteliği, asimilasyon tutumunu arttırıcı yönde etkiler.

Örneklem

Araştırma örnekleme rastlantısal biçimde seçilmiştir. Rastlantısal örnekleme biçimleri içerisinde ise basit tesadüfi örnekleme yöntemine başvurulmuştur. Örnekleme sürecinden evrenin tüm unsurlarını içeren bir örnekleme çerçevesi oluşturulmuştur, ancak gerek örneklemin görece büyüklüğü gerek pandemi koşulları örnekleme ait bireylerin numaralandırılmasını engellemiştir. Bu noktada örnekleme yönelik temel yaklaşım kolay ulaşılabilir ve elverişlilik kriterlerine göre belirlenmiştir.

Örneklem belirlenirken temel kriter katılımcıların uluslararası üniversite öğrencisi olması ve Kayseri ilinde eğitim görmesidir. Bu bağlamda çalışma örneklemini, Kayseri ilinde yer alan üç devlet üniversitesinde (Erciyes Üniversitesi, Kayseri Üniversitesi, Abdullah Gül Üniversitesi) lisans eğitimi gören 2390 uluslararası öğrenciden 201'i oluşturmaktadır. Kayseri ilinde yer alan diğer bir üniversite Nuh Naci Yazgan Üniversitesi ise hem özel okul olması sebebiyle öğrenci profilinde farklılık taşıdığı hem de yalnızca 8 uluslararası öğrenci bulundurmasından ötürü rastlantısal örnekleme içinde anlamlı girdi sağlayamayacağı düşünülmüş ve örneklem dışında tutulmuştur. Çalışmaya katılan öğrenciler, başta Azerbaycan, Afganistan, Suriye, Irak ve Türkmenistan olmak üzere 41 farklı ülkeye dağılmışlardır.

Araştırma anketi online ve yüz yüze olmak üzere iki şekilde uygulanmıştır. Yüz yüze biçimde 200 katılımcıya ulaştırılan anketlerden 147 adet geri dönüş alınmıştır. Online anketi ise 54 uluslararası öğrenci doldurmuştur.

Yüzyüze anket uygulamasında, Covid 19 ortamının da etkisiyle % 95 güven aralığı içinde ulaşılması gereken öğrenci sayısı düşük kalmıştır. Güven aralığında düşüşe ve dolayısıyla örnekleme hatasına yol açan bu durum online anket uygulamanın da çalışmaya eklenmesiyle taktik olarak ortadan kaldırılmaya çalışılmıştır. Farklı iki veri toplama yolu bir arada değerlendirmek istendiğinde ise temel sorun iki farklı yoldaki uyumsuzluklar ve bunların giderilmesidir. Online anket uygulamasında anlaşılmayan noktaların ve yanlış/farklı anlaşılabilir ifadelerin online katılımcı bakımından açıklığa kavuşturulması buradaki temel sorundur. Bu sorunsalın aşılmasına yönelik olarak online anket uygulaması öncesi 14 öğrenci ile pilot bir online araştırma yapılmıştır. Pilot araştırma sonuçlarına göre düzenlenen online anket uygulaması bu şekilde yüz yüze anket uygulaması ile uyumlaştırılmıştır. Böylece istenilen güven aralığına ulaşılmıştır.

Katılımcıların 127'si erkek, 74'ü kadındır; yaşları 18 ila 36 (M= 24,15 SD= 4,337) arasında değişmektedir. 128 katılımcı 3 yıldır ve 3 yıldan uzun süredir Türkiye'de bulunmaktayken; 54'ü 2-3 yıldır Türkiye'de bulunmakta ve 20'si 1-2 yıldır Türkiye'de bulunmaktadır.

Ölçme Araçları

Gruplar Arası İletişim Niceliği ve Niteliği Ölçeği

Islam-Hewstone (1993) tarafından Temas Hipotezi doğrultusunda geliştirilmiş bu araç gruplar arası temasın nicelik ve niteliğinin, dış grup ön yargısı üzerindeki etkisini ölçmek

amacıyla oluşturulmuştur. Orijinal ölçek beş adet temas sıklığı maddesi ile katılımcılara çeşitli ortamlarda, dış grupla ne kadar iletişim kurduklarını ölçerken beş adet temas niteliği maddesi, temas deneyiminin genel değerini ortaya koymaktadır. Bahsi geçen beş adet temas niteliği maddelerinin tamamı ve temas niceliği maddelerinden üç tanesi çalışma örnekleme (uluslararası öğrenciler) ve amacı bağlamında uyarlanarak kullanılmıştır. Diğer iki madde iş ilişkileriyle ilgili olduğu için çıkarılmıştır. Ölçeğin farklı örneklemlere uygun olan uyarlama çalışmaları (Blascovich-Mendes vd. 2001; Voci-Hewstone 2003) literatürde yer almaktadır. Bu çalışma için ölçeklerin ölçme birimi olarak 5'li Likert Tipi Ölçüm benimsenmiştir.

Islam-Hewstone (1993) tarafından Hindu ve Müslümanlar üzerinde yapılan çalışmada Ölçeğin iç tutarlılık kat sayıları (α) sırası ile .858 ve .774 olarak ölçülmüştür. Uyarlanmış 3 madde ile ölçüm yapan Voci-Hewstone (2003), niceliksel temasın Cronbach's α katsayısını .72 olarak hesaplarken, ölçek niteliğinin katsayısını .67 olarak hesaplamıştır. Diğer taraftan Blascovich-Mendes vd. (2001) ölçeğin genel Cronbach's α katsayısını .86 olarak ölçmüştür. Bu çalışmada ise temas niceliği için Cronbach's α katsayısı .828, temas niteliği için Cronbach's α katsayısı ise .639 olarak hesaplanmıştır.

Gruplar Arası Arkadaşlık Ölçeği

Turner-Hewstone vd. (2007) tarafından geliştirilen ve Temas Hipotezi'nin bir diğer değişkeni olarak da ifade edilebilen bu ölçek bireyin dış grupta sahip olduğu arkadaş sayısı ve onlarla kurduğu etkileşim sıklığını ölçmektedir. Ölçekte dört madde bulunmaktadır ve Turner-Hewstone vd. (2007) Cronbach's α katsayısını .82 olarak hesaplamıştır. Uyarlanan ölçekteki iki madde uluslararası öğrencilerin eğitim gördükleri okulun içindeki ve dışındaki Türk kökenli arkadaş sayısını ölçerken diğer iki madde Türk kökenli arkadaşlar ile bir araya gelme düzeylerini ölçmektedir. Ölçek iki maddeli olarak da kullanılabilir. Swart, Hewstone vd. (2010) iki maddeli yapının alpha katsayısını .84 olarak hesaplamıştır. Bu çalışmada gruplar arası arkadaşlık yapısına ait maddelerin α katsayısı .802 olarak hesaplanmıştır.

Gruplar Arası Olumlu Temas Ölçeği

Barlow-Paolini vd. (2012) tarafından Pettigrew (2008)'in sekiz maddeli temas değerlendirme ölçeğine alternatif olarak geliştirilen bu ölçek iki maddeden oluşmaktadır. Ölçek maddelerinden ilki gruplar arasındaki temasın olumluluk düzeyini ölçerken diğeri temasın olumsuzluk düzeyini ölçmektedir. Barlow-Paolini (2012) tarafından tutarlılık katsayısı .78 olarak ölçülmüştür. Bu çalışmada gruplar arası temasın değerlendirilmesine ilişkin maddelerin iç tutarlılık katsayısı .66 olarak hesaplanmıştır.

Kültürleşme Tutumları Ölçeği

Kültürleşme Tutumları Ölçeği Barry (2001) tarafından geliştirilmiştir. Bu araçta kültürleşme tutumlarını iki yönlü biçimde ölçmeye çalışan 29 madde bulunmaktadır. Ölçek; kullanılan dil, gündelik etkileşimler, arkadaşlık yapıları ve düşünce biçimlerine yönelik kültürel tutumları ölçmektedir. Ölçekte dört alt faktör bulunmakta ve birbirleri ile yakın tutumları ölçen nitelikte olmayan bu alt faktörlerin her biri farklı bir kültürleşme yönelimini ifade etmektedir. Ölçek faktörlerinden bütünleşmeye ilişkin 5 madde, asimilasyona ilişkin 8 madde, ayrılmaya ilişkin 7 madde ve marjinalleşmeye ilişkin 9 madde bulunmaktadır. Orijinal ölçek ABD'de

yaşayan Kore, Çin ve Japon kökenliler için tasarlanmış olup yapılan ölçümde Cronbach's α katsayısı bütünleşme tutumu için 0.74, asimilasyon tutumu için 0.77, ayrılma tutumu için 0.76 ve marjinalleşme tutumu için 0.85 olarak ölçülmüştür. Yaygın kullanıma sahip ölçek, farklı birçok örneklem üzerinde yapılan çalışmalarda (Yu-Wang 2011; Vijaygopal-Dibb 2012; Woldeab 2013 Rafieyan-Orang vd. 2014; Rafieyan-Behnammohammadia vd. 2015; Balcı-Öğüt 2019) kullanılmıştır. Bu çalışmada Cronbach's α katsayısı bütünleşme tutumu için .728, asimilasyon tutumu için .852, ayrılma tutumu için .695 ve marjinalleşme tutumu için .882 olarak hesaplanmıştır.

Sonuçlar

Betimleyici İstatistikler

Tablo 1, katılımcıların demografik özellikleri, kültürleşme tutumları ve temas hipotezi değişkenlerine ait tanımlayıcı istatistikleri vermektedir.

Tablo 1: Betimleyici İstatistikler

Değişkenler	M	(maks.-min)	SD
Yaş	24,15	16-46	4.33
Türkiye'de kalma süresi (yıl)	3.51	1-4	.69
Kültürleşme Tutumları			
Asimilasyon	2.94	1-5	.89
Bütünleşme	3.79	1-5	.72
Ayrılma	2.90	1-5	.73
Marjinalleşme	2.76	1-5	.89
Temas Hipotezi Değişkenleri			
Temas Niceliği	3.65	1-5	.92
Temas Niteliği	3.92	1-5	.72
Olumlu Temas	3.64	1-5	.74
Arkadaşlık Yapıları	3.51	1-5	.94

Tablo 1'e bakıldığında kültürleşme tutumlarına ait sonuçlar dikkat çekmektedir. Sonuçlara göre, uluslararası öğrencilerin en yüksek düzeyde katılım bildirdikleri kültürleşme tutumunun bütünleşme olduğu görülmektedir (M=3.79). Diğer tutumlar için ortalama değerlere bakıldığında ise öğrencilerin asimilasyon tutumuna yönelik ortalama katılım düzeyleri 2.94, ayrılma tutumu için 2.90 ve marjinalleşme tutumu için 2.76 olduğu görülmektedir. Dolayısıyla öğrencilerin hem ev sahibi kültürün kodlarını benimseyen, hem de bunu yaparken kendi kültürel unsurlarını koruyan çok kültürlü bir tutum içerisinde olduğu ifade edilebilir. Bu sonuç literatürde uluslararası öğrenciler örnekleminde yapılan diğer araştırmaların (Arends-Toth-van de Vijver 2003; Yu-Wang 2011; Gülnar-Balcı 2011; Li-Liu vd. 2013; Balcı-Öğüt 2019) sonuçları ile benzerlik taşımaktadır. Daha öncede belirtildiği gibi ideal kültürleşme tutumu bütünleşme olarak ifade edilmektedir (Berry 1997). Özellikle geçici süre ile başka ülkeye göç eden insanların, göreceli olarak kaldıkları kısa süreler içerisinde, sahip oldukları misyonları başarılı biçimde gerçekleştirmelerinin en kolay yolu ev sahibi kültüre uyum gösteren davranış kalıpları benimsemeleri olacaktır. Dolayısıyla uluslararası öğrencilerin bütünleşme tutumunu benimsemeleri sürpriz bir sonuç olarak görünmemektedir.

Tablo 2: Değişkenler Arası Korelasyon

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1 Cinsiyet	1										
2 Yaş	-,203**	1									

Hesaplama Yöntemi kullanılarak yapılan analiz neticesinde elde edilen uyum iyiliği değerlerini göstermektedir. Modele ait uyum iyiliği değerlerine bakıldığında değerlerin ölçüm modelini doğruladığı görülmektedir (CFI= 1,000 GFI= ,997, $\chi^2= 2,075$, RMSEA= 000, df=3, $\chi^2/df= ,691$, SRMR= ,0145).

Ölçüm modelinin doğrulanması ile üzerinden araştırma hipotezleri test edilmiştir. Ölçme ve yapısal modele ait sonuçlar tablo 4'te sunulmuştur. Sonuçlar doğrultusunda temas niceliğinin bütünleşme tutumunu ($\beta= .35$, $p<.01$) ve asimilasyon tutumunu ($\beta= .20$, $p<.01$); anlamlı ve olumlu düzeyde etkilediği gözlenmiştir. Bu sonuca göre, H₁ ve H₂ hipotezleri desteklenmiştir. Benzer biçimde gruplar arası olumlu temasın bütünleşme tutumunu ($\beta= .21$, $p<.01$) ve asimilasyon tutumunu ($\beta= .48$, $p<.01$); anlamlı ve olumlu düzeyde etkilediği gözlenmiştir. Bu sonuca göre de H₃ ve H₄ doğrulanmıştır. Yine gruplar arası arkadaşlık yapılarının, asimilasyon tutumunu ($\beta= .26$, $p<.01$), temas niteliğinin de bütünleşme tutumunu ($\beta= .17$, $p<.01$) anlamlı düzeyde ve olumlu yönde etkilediği tespit edildiği gözlenmiştir. Bu durumda H₆ ve H₇ hipotezleri desteklenmiştir. Diğer taraftan temas niteliğinin asimilasyon tutumuna ($\beta= .01$, $p= .828$), gruplar arası arkadaşlık yapılarının da bütünleşme tutumuna ($\beta= .02$, $p= .796$) etkilerinin anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür. Bu bulgular ışığında H₁, H₂, H₄, H₅, H₆, H₇ hipotezleri desteklenirken; H₃ ve H₈ hipotezleri reddedilmiştir.

Tablo 4: Yol Analizine Yönelik Tahmin Değerleri

			Standart Katsayılar	Standart Olmayan Katsayılar	S.E.	C.R.	P
Asimilasyon	<---	Gruplar arası arkadaşlık	,172	,259	,037	4,643	<0,01
Asimilasyon	<---	Olumlu temas	,336	,478	,037	9,061	<0,01
Asimilasyon	<---	Temas niceliği	,182	,206	,051	3,581	<0,01
Bütünleşme	<---	Temas niceliği	,263	,351	,050	5,249	<0,01
Bütünleşme	<---	Olumlu temas	,119	,200	,038	3,104	<0,01
Bütünleşme	<---	Temas niteliği	,112	,170	,042	2,707	<0,01

Bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenlerdeki toplam değişimi açıklama yüzdelere bakıldığında temas niceliği, olumlu temas ve temas niteliği değişkenlerinin bütünleşme tutumundaki değişimin %27'sini ($R^2=.27$) açıkladığı görülmektedir. Diğer taraftan temas niceliği, olumlu temas ve gruplar arası arkadaşlık değişkenlerinin asimilasyon tutumundaki toplam değişimin %51'ini ($R^2=.51$) açıkladığı diğer bir sonuç olarak dikkat çekmektedir.

Çalışmadan elde edilen sonuçlar, benzer çerçeveden yaklaşan diğer çalışmaların sonuçları ile benzeşmektedir (Weinstock 1964; Shah 1991; Adkins-Hutchison 1996; Kim 2001; Kashima-Loh 2006). Odak noktası farklı gruplar arasındaki etkileşim olan temas hipotezi, gruplar arasında olumlu duyguların, ortak paylaşımların ortaya çıkmasına en azından ön yargının azalmasına olanak tanıma yaklaşımı, bu çalışma bağlamında kültürel tutumlar boyutu ile doğrulanmıştır.

Etik Beyan

Bu makale, Erciyes Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'nun 23.02.2021 tarih ve 88 No'lu kararıyla "Etik Kurul Onayı" almıştır.

Sonuç

Kültürlerarası iletişim, değişim kelimesi ile yakından ilişkili ve değişime gebe bir kelimedir. Çalışma konusu ile ilişkili kavramlar bağlamında bakıldığında, kültürlerarası iletişimle birlikte, etkileşime giren gruplar arasında düşünme, tutum geliştirme ve davranış sergileme perspektifinde önemli yenilikler ortaya çıkabilmektedir. Birbirinden farklı iki kültürel grubun bir araya gelmesi etkileşim kurması gruplara ait bireylerde değişimi kaçınılmaz kılmaktadır. Çalışma özelinde bakıldığında Temas Hipotezi'nin işaret ettiği gruplar arası temasın, uluslararası öğrencilerin kültürel aidiyetlerinde ev sahibi yönelimli bir değişim ortaya çıkarması kuvvetle muhtemel bir durum olarak düşünülmüştür. Çalışma sonuçları bu öngörüğü desteklemiştir. Temas Hipotezi bağlamında incelenen, ev sahibi toplum ile etkileşim kurmanın, uluslararası öğrencilerin ev sahibi kültüre ait unsurlara yönelik olumlu tutumlara sahip olmalarını doğrudan etkileyen bir yapı olduğu görülmüştür. Özellikle çok kültürlü anlayışa sahip olmanın göstergesi olan bütünleşmenin, kültürlerarası iletişimden önemli düzeyde etkilenmesi çalışmanın temel savını destekler niteliktedir. Dolayısıyla ev sahibi toplum ile kurulan temasın niceliğinin ve niteliğinin artması, temas sonuçlarının olumlu çıktılara sahip olması, ev sahibi toplumdan arkadaşlara sahip olunması ve onlarla daha uzun zaman geçirilmesi, ev sahibi kültürün kodlarını daha yüksek düzeyde benimseme sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Kaynakça

- Adkins-Hutchison, Christine (1996). *Social Support and Adjustment among Black Psychology Graduate Students*. Doktora Tezi. Rutgers: The State University of New Jersey.
- Allport, Gordon, W. (1954). *The Nature of Prejudice*. <https://archive.org/> [11.11.2020].
- Arends-Toth, Judit-Vijver, Fons, J. R. vd. (2003). "Multiculturalism and Acculturation: Views of Dutch and Turkish-Dutch". *European Journal of Social Psychology*, 33: 249-266. <https://doi.org/10.1002/ejsp.143>.
- Balcı, Şükrü-Öğüt, Nesrin (2019). "Yabancı Uyruklu Üniversite Öğrencileri Arasında Kültürleşme ve Kültürleşme Stratejileri". *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (Prof. Dr. Fuat Sezgin Özel Sayısı): 49-62. <http://dergisosyalbil.selcuk.edu.tr/susbed/article/download/1656/1257> [10.01.2021].
- Barlow, Fiona-Paolini Stefania vd. (2012). "The Contact Caveat: Negative Contact Predicts Increased Prejudice more than Positive Contact Predicts Reduced Prejudice". *Personality and Social Psychology Bulletin*, 38(12): 1629-1643. <https://doi.org/10.1177/0146167212457953>
- Barry, Declan, T. (2001). "Development of a New Scale for Measuring Acculturation: The East Asian Acculturation Measure (EAAM)". *Journal of Immigrant Health*, 4: 193-197. https://www.researchgate.net/publication/226646203_Development_of_a_New_Scale_for_Measuring_Acculturation_The_East_Asian_Acculturation_Measure_EAAM [12.10.2020].

- Berry, John, W. (1997). Immigration, Acculturation and Adaptation. *Applied Psychology: An International Review*, 5-68. https://is.muni.cz/el/fss/podzim2015/ZUR393i/um/W_2_Acculturation.pdf. [12.10.2020].
- Berry, John, W.-Kim, Uichol vd. (1987). "Comparative Studies of Acculturative Stress". *The International Migration Review*, 491-511. <https://doi.org/10.2307/2546607>.
- Blascovich, Jim-Wendy, Berry vd. (2001). "Perceiver Threat in Social Interactions with Stigmatized Others". *Journal of Personality and Social Psychology* 80: 253-267. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.80.2.253>.
- Bochner, Stephen (1983). "Cross-Cultural Interaction: Theory and Definition of the Field". *Cultures in Contact Studies in Cross-Cultural Interaction*. ed. Stephen Bochner. Oxford: Pergamon Press. 1-4.
- Bochner, Stephen (1983). "The Social Psychology of Cross-Cultural Relations". *Cultures in Contact: Studies in Cross-Cultural Interaction*. ed. Stephen Bochner. Oxford: Pergamon Press. 5-44.
- Bochner, Stephen (2006). "Sojourners". *The Cambridge Handbook of Acculturation Psychology*. ed. David Sam-John Bery. Cambridge: Cambridge University Press. 181-197.
- Bochner, Stephen-McLeod Beverly vd. (1977). "Friendship Patterns of Overseas Students. A Functional Model". *International Journal of Psychology* 12: 277-297. <https://doi.org/10.1080/00207597708247396>.
- Cabassa, Leopoldo, J. (2003). "Measuring Acculturation: Where We are and Where We Need to Go". *Hispanic Journal of Behavioral Sciences*, 25(2): 127-146. <https://doi.org/10.1177/0739986303025002001>.
- Ebuta Ebi, Ekure (1988). *Communication Patterns in the Acculturation Process for Nigerian Foreign Students*. Doktora tezi. Norman: The University of Oklamhama.
- Furnham, Adrian-Alibhai, Naznin (1985). "The Friendship Networks of Foreign Students: A Replication and Extension of the Functional Model". *International Journal of Psychology*, 20: 709-722. <https://doi.org/10.1080/00207598508247565>.
- Gaertner, Samuel, L.-Dovidio, John (2000). *Reducing Intergroup Bias*. Hove: Psychology Press.
- Gudykunst, William, B.-Kim, Young, Y. (1984). *Communicating with Strangers: An Approach to Intercultural Communication*. New York: Random House.
- Gürbüz, Sait (2019). *AMOS ile Yapısal Eşitlik Modellemesi Temel İlkeler ve Uygulamalı Analizler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Gülнар, Birol-Balcı, Şükrü (2011). *Yeni Medya ve Kültürleşen Toplum*. Konya : Literatürk Yayınları.

- Hewstone, Miles (2009). "Living Apart, Living Together? The Role of Intergroup Contact in Social Integration". *Proceedings of the British Academy*, 243-300. <https://www.thebritishacademy.ac.uk/documents/2071/pba162p243.pdf> [23.10.2020].
- Higher Education in Numbers. https://www.studyinturkey.gov.tr/StudyinTurkey/_PartStatistic. [04.01.2021].
- Huang, Yu (2010). *Acculturation and Academic Performance the Role of Media Use and Interpersonal Communication among International Students*. Doktora tezi. New York: University of Buffalo.
- Islam, Mir R.-Hewstone, Miles (1993). "Dimensions of Contact as Predictors of Intergroup Anxiety, Perceived Out-Group Variability, and Outgroup Attitude: An Integrative Model". *Personality and Social Psychology Bulletin* 19: 700-710. <https://doi.org/10.1177/0146167293196005>.
- Kashima, Emiko S.-Loh, Evelyn (2006). "International Students' Acculturation: Effects of International, Conational, and Local Ties and Need for Closure". *School of Psychological Science* 30: 471-485. <https://doi.org/10.1016/j.ijintrel.2005.12.003>
- Kim, Young Y. (1976). *Communication Patterns of Foreign Immigrants in the Process of Acculturation: A Survey among the Korean Population in Chicago*. Doktora Tezi. Evanston: Northwestern University.
- Kim, Young Y. (1979). "Toward an Interactive Theory of Communication-Acculturation". *Annals of the International Communication Association*, 3(1): 435-453. <https://doi.org/10.1080/23808985.1979.11923776>
- Kim, Young Y. (1982). "Communication and Acculturation". *Intercultural communication: A Reader*. ed. Larry A. Samovar-Richard E. Porter. Belmont: CA: Wadsworth. 379-388.
- Kim, Young Y. (2001). *Becoming Intercultural: An Integrative Theory of Communication and Cross-Cultural Adaptation*. Thousand Oaks: CA: Sage.
- Li, Jia Q.-Liu, Xun (2013). "Acculturation, Internet Use, and Psychological Well-Being among Chinese International Students". *Journal of International Students*, 3 (2): 155-166. <https://doi.org/10.32674/jis.v3i2.508>.
- Masgoret, Anne-Marie-Ward, Colleen (2006). "Culture Learning Approach to Acculturation". *The Cambridge Handbook of Acculturation Psychology*. ed. John Berry-David L. Sam. Cambridge: Cambridge Books Online. 58-77.
- OECD iLibrary. <https://www.oecd-ilibrary.org/statistics>. [04.01.2021]
- Özdamar, Kazım (2017). *Ölçek Geliştirme ve Yapısal Eşitlik Modellemesi*. Eskişehir: Nisan Kitapevi
- Pettigrew, Thomas F. (1998). "Intergroup Contact Theory". *Annual Review of Psychology*, 49: 65-85. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.49.1.65>

- Pettigrew, Thomas F. (2008). "Future Directions for Intergroup Contact Theory and Research". *International Journal of Intercultural Relations*, 32: 187-199. <https://doi.org/10.1016/j.ijintrel.2007.12.002>
- Pettigrew, Thomas F.-Tropp, Linda R. (2006). A Meta-Analytic Test of Intergroup Contact Theory, *Journal of Personality and Social Psychology*, 90 (5): 751-783. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.90.5.751>
- Pruitt, France J. (1978). "The Adaptation of African Students to American Society". *International Journal of Intercultural Relations*, 21: 90-118. [https://doi.org/10.1016/0147-1767\(78\)90030-5](https://doi.org/10.1016/0147-1767(78)90030-5).
- Rafieyan, Vahid-Behnammohammadian, Nazanin vd. (2015). "Relationship between Acculturation Attitude and Pragmatic Comprehension". *Journal of Language Teaching and Research*, 6 (3): 504-512. <https://doi.org/10.17507/jltr.0603.05>.
- Rafieyan, Vahid-Orang, Maryam vd. (2014). "Language Learners' Acculturation Attitudes". *English Language Teaching*, 7 (1): 114-119. <https://doi.org/10.5539/elt.v7n1p114>.
- Redfield, Robert-Linton, Ralph vd. (1936). "Memorandum for the Study of Acculturation". *American Anthropologist*, 38: 149-152. <https://doi.org/10.1525/aa.1936.38.1.02a00330>.
- Redmond, Mark V.-Bunyi, Judit M. (1993). "The Relationship of Intercultural Communication Competence with Stress and the Handling of Stress as Reported by International Students". *International Journal of Intercultural Relations*, 17: 235-254. [https://doi.org/10.1016/0147-1767\(93\)90027-6](https://doi.org/10.1016/0147-1767(93)90027-6).
- Sam, David L.-Berry, John W. (2006). "Introduction". *The Cambridge Handbook of Acculturation Psychology*. ed. David, L. Sam-John, W. Berry. Cambridge: Cambridge University Press. 1-10.
- Searle, Wendy-Ward, Colleen (1990). "The Prediction of Psychological and Sociocultural Adjustment during Cross-Cultural Transitions". *International Journal of Intercultural Relations*, 14: 449-464. [https://doi.org/10.1016/0147-1767\(90\)90030-Z](https://doi.org/10.1016/0147-1767(90)90030-Z).
- Shah, Hemani (1991). "Communication and Cross-Cultural Adaptation Patterns among Asian Indians". *International Journal of Intercultural Relations*, 15: 311-321. [https://doi.org/10.1016/0147-1767\(91\)90004-Z](https://doi.org/10.1016/0147-1767(91)90004-Z).
- Swart, Hermann-Hewstone, Miles vd. (2010). "The Impact of Cross-Group Friendships in South Africa: Affective Mediators and Multigroup Comparisons". *Journal of Social Issues*, 66: 309-333. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.2010.01647.x>.
- Turner, Rhiannon-Hewstone, Miles vd. (2007). "Reducing Explicit and Implicit Outgroup Prejudice via Direct and Extended Contact: The Mediating Role of Self-Disclosure and Intergroup Anxiety". *Journal of Personality and Social Psychology*, 93: 369-388. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.93.3.369>.
- Van Acker, Kaat-Vanbeselaere, Norbert (2011). "Bringing Together Acculturation Theory and Intergroup Contact Theory: Predictors of Flemings' Expectations of Turks' Acculturation

- Behavior". *International Journal of Intercultural Relations*, 35: 334–345. <https://doi.org/10.1016/j.ijintrel.2010.06.004>.
- Vijaygopal, Rohini-Dibb, Sally (2012). "Exploring the Role of Acculturation in Brand Choice: A New Perspective for Targeting Indians Living in the United Kingdom". *Journal of Targeting, Measurement and Analysis for Marketing*, 20: 47-56. <https://doi.org/10.1057/jt.2012.4>.
- Voci, Alberto-Hewstone, Miles (2003). "Intergroup Contact and Prejudice towards Immigrants in Italy: The Mediation Role of Anxiety and the Moderational Role of Group Salience". *Group Processes and Intergroup Relations*, 6: 37-54. <https://doi.org/10.1177/1368430203006001011>.
- Ward, Colleen-Kennedy, Antony (1993). "Psychological and Sociocultural Adjustment during Cross-Cultural Transitions: A Comparison of Secondary Students at Home and Abroad". *International Journal of Psychology* 28: 129-147. https://www.academia.edu/5090706/The_Psychology_of_Culture_Shock. [10.11.2020].
- Weinstock, S. Alexander (1964). "Some Factors that Related or Accelerate the Role of Acculturation: With Specific Reference to Hungarian Immigrants". *Human Relations*, 4 (17): 321-340. <https://doi.org/10.1177/001872676401700402>.
- Woldeab, Daniel (2013). *The Relationships between Internet Usage and Acculturation of the Horn of Africa Immigrants in the United States*. Doktora Tezi. University of Minnesota.
- Yu, Weihua-Wang, Shu (2011). "An Investigation into the Acculturation Strategies of Chinese Students in Germany". *Intercultural Communication Studies*, 20 (2): 190-21. <https://web.uri.edu/iaics/files/15WeihuaYuShuWang.pdf> [19.11.2020].